

Дата оновлення: 22 березня 2022 р.

ПРОТОКОЛ СТОСОВНО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ, ПЕРЕМІЩЕНИХ З УКРАЇНИ ДО СПІЛЬНОТИ МАДРИДА ВНАСЛІДОК ВОЕННОГО КОНФЛІКТУ

ПЕРШЕ. Предмет

Метою цього протоколу є встановлення в терміновому і виключному порядку процедур, яких слід дотримуватися для захисту неповнолітніх осіб з українським громадянством або зі звичайним місцем проживання в Україні, які переміщуються або перемістилися до Спільноти Мадрид у зв'язку з війною.

ДРУГЕ. Суб'єктна сфера

Суб'єктна сфера застосування цього протоколу поширюється на такі особи:

- a) Неповнолітні особи з українським громадянством або такі, що мають звичайне місце проживання в Україні, які перемістилися до Спільноти Мадрид внаслідок війни, **які раніше проживали з сім'єю, що проживає в Спільноті Мадрид або в рамках процедури тимчасового переміщення іноземних неповнолітніх у зв'язку з канікулами, навчанням або лікуванням відповідно до положень імміграційних правил або з інших аналогічних причин на законних підставах.**
- b) Неповнолітні особи з українським громадянством або такі, що мають звичайне місце проживання в Україні, які перемістилися до Спільноти Мадрид внаслідок війни, у супроводі члена сім'ї або дорослої особи, **які не є їх законними представниками.**
- c) Неповнолітні особи з українським громадянством або такі, що мають звичайне місце проживання в Україні **без будь-кого з рідних**, які перемістилися до Спільноти Мадрид внаслідок війни.

ТРЕТЄ. Спеціальна нормативно-правова база для тимчасового захисту дітей або підлітків, переміщених з України.

Всі рішення, що ухвалюються стосовно дітей або підлітків, переміщених з України в рамках тимчасового захисту, мають містити посилання на нормативні положення, якими регулюється тимчасовий захист.

Конкретними правовими рамками є такі:

- Виконавче рішення (ЄС) 2022/382 Ради Європейського Союзу, яке констатує масовий притік переміщених осіб походженням з України в значенні статті 5

- Директиви 2001/55/ЄС та започатковує дію тимчасового захисту.
- Директива 2001/55/ЄС Ради від 20 липня 2001 року про мінімальні норми надання тимчасового захисту в разі масового притоку переміщених осіб та заходи сприяння рівномірному розподілу зусиль між державами-членами для прийняття цих осіб та взяття на себе наслідків їх прийняття.
- Королівський указ 1325/2003 від 24 жовтня, яким ухвалюється Регламент щодо тимчасового захисту в разі масового припливу переміщених осіб. Офіційні відомості держави № 256, від 25/10/2003.
- Наказ Міністерства у справах глави уряду РСМ/169/2022, від 9 березня, згідно з яким розробляється процедура визнання тимчасового захисту осіб, що постраждали від конфлікту в Україні.
- Наказ Міністерства у справах глави уряду РСМ/170/2022, від 9 березня, згідно з яким публікується Рішення Ради міністрів від 8 березня 2022 року, яким розширюється тимчасовий захист, надаваний на підставі Виконавчого рішення (ЄС) 2022/382 Ради від 4 березня 2022 року особам, які постраждали від конфлікту в Україні і можуть отримати притулок в Іспанії.
- Інструкція 2/2022: Порядок подання прохання про тимчасовий захист для громадян України, переміщених до Іспанії.
- Протокол стосовно захисту дітей та підлітків, переміщених з України до Спільноти Мадрида внаслідок воєнного конфлікту.

У будь-якому випадку застосовуються міжнародні, національні та регіональні правила догляду та захисту дітей.

Також зберігають чинність Рекомендації щодо прийняття, догляду та захисту дітей та підлітків, видані Головним управлінням з прав дітей та підлітків Міністерства соціальних прав та Програми розвитку до 2030 року.

ЧЕТВЕРТЕ. Права дітей або підлітків

У всіх діях, які вживаються у зв'язку з їх становищем, гарантуватиметься право дитини або підлітка бути почутим і поінформованим за надання переваги, де це доречно, розумінню заходів захисту, які будуть прийняті Адміністрацією.

Буде надаватися сприяння праву спілкуватися зі своїми сім'ями засобами, які можуть бути доступні.

Неповнолітні, переміщені з України, мають право на належну медичну та освітню допомогу відповідно до чинного законодавства.

П'ЯТЕ. Виявлення неповнолітніх в ситуації безпорадності.

У випадках, коли в результаті переміщення неповнолітніх з України організаціями прийому, соціальними, медичними або освітніми службами або органами державної

безпеки буде виявлена будь-яка неповнолітня особа в безпорадному стані, про це буде негайно поінформовані муніципальні соціальні служби або Головне управління у справах дітей, сім'ї та розвитку народжуваності Спільноти Мадрид як державний орган із захисту неповнолітніх, який пристосує свою діяльність до положень розділу восьмого цього Протоколу.

Буде вестися реєстр неповнолітніх, які прибувають до Спільноти Мадрид самі, без будь-кого з дорослих, в ньому міститимуться дані біологічної сім'ї або центру захисту, в якому вони були розташовані, якщо це доцільно, ідентифікація неурядової організації або асоціації, яка виступає в цьому випадку, ім'я професіоналів, контактні дані та поточне місце проживання.

ШОСТЕ. Неповнолітні переміщені особи, які раніше проживали в сім'ї, що проживає в Спільноті Мадрид

1. У тому випадку, якщо попереднє спільне проживання було обумовлене тимчасовим переміщенням У тому випадку, якщо попереднє спільне проживання було обумовлено тимчасовим переміщенням іноземних неповнолітніх, що регулюється розділом II частини XI (статті 187 та 188) Королівського указу 577/2011, від 20 квітня, яким затверджуються Регламент Конституційного закону 4/2000 про права і свободи іноземців в Іспанії та їх соціальну інтеграцію, зі змінами згідно з Конституційним законом 2/2009 (Регламент щодо іноземців), неповнолітні особи повинні вимагати тимчасового міжнародного захисту відповідно до правил, зазначених у третьому розділі цього Протоколу.

2. Для врегулювання ситуації з неповнолітніми переміщеними особами, які проживають з сім'ями, з якими вони раніше вже проживали в рамках процедур тимчасового перебування, Головне управління у справах дітей, сім'ї та сприяння народжуваності здійснюватиме такі формальності:

а) Відкриття справи про захист неповнолітньої особи.

б) Буде зібрана інформація від сім'ї, яка має стосуватися таких моментів:

- З'ясування попереднього спільного проживання неповнолітньої переміщеної особи з сім'єю опікунів. З цією метою сім'ї або неурядової організації отримуватиметься документ, що підтверджує порядок або умови вищезазначеного спільного проживання.

- Свідоцтво про відсутність судимостей та посвідчення про відсутність записів у Реєстрі сексуальних злочинців.

с) Заслуховування неповнолітньої особи та прийомної сім'ї та за згоди осіб, які є законними представниками дитини або підлітка. Буде зроблена спроба отримати

свідоцтво про те, що її/його батьки або законні представники знають і погоджуються на тимчасовий прийом.

d) Комісією з опіки над неповнолітніми ухвалює постанову про тимчасову опіку, що засвідчує положення тимчасового міжнародного захисту та тимчасового спільного проживання з сім'єю, про це повідомляється сім'ю опікуна, прокуратуру, соціальні служби муніципалітету за місцем проживання та, за змоги, сім'ю неповнолітнього.

e) Подальше спостереження за прийомом в сім'ї покладається на соціальні служби муніципалітету проживання, при цьому має повідомлятися органу захисту про будь-яку ситуацію, яка може становити небезпеку для неповнолітнього.

СЬОМЕ. Переміщені неповнолітні в супроводі дорослої особи або сім'ї.

Якщо особи, які супроводжують неповнолітнього, не мають тимчасового міжнародного захисту або мають тимчасовий міжнародний захист під час перебування в громадських закладах прийому або мають законне право на проживання в Іспанії, Генеральне управління з питань дітей, сім'ї та сприяння народжуваності вживає таких дій:

a) Відкривається справа про захист неповнолітньої особи. Відділ захисту неповнолітніх перевіряє документ, який надає законні підстави для спільного проживання неповнолітнього з цією особою або сім'єю.

Оцінка документа або його відсутність можуть призводити до двох ситуацій:

a.1) За наявності ознак того, що неповнолітня переміщена особа може стати жертвою діяння, що становить злочин, і в такому випадку буде негайно прийнято відповідний захід захисту і негайно повідомлено в прокуратуру.

a.2) За відсутності документа, який давав би юридичну підставу для ситуації спільного проживання, або наявності такого документа, але недостатнього для гарантії підстав для його законного представництва в Іспанії, проте для переміщеного неповнолітнього не існує ризику або недостатнього захисту.

У такому випадку зберігається ситуація фактичної опіки та тимчасового спільного проживання з особою або сім'єю за умови, що для цього є можливість і це відповідає його інтересам, при цьому видається відповідна постанова про захід захисту Комісії з опіки, в якій дозволяється спільне проживання.

В разі розміщення в громадських закладах приймання можна збирати звіти відповідальних осіб і фахівців закладу, де вони розміщені.

Коли це можливо і відповідно до інтересів неповнолітнього, зберігатиметься фактична ситуація опіки та тимчасового спільного проживання, при цьому застосовується захід, що найбільше відповідає його захисту, якщо це необхідно, за рішенням Комісії з опіки над неповнолітніми.

ВОСЬМЕ. Переміщені неповнолітні без будь-кого з рідних та сім'ї, які пропонують прийняти переміщених неповнолітніх. Особливості процедури.

1. Невідкладний розгляд:

У випадках, коли громадському закладу стає відомо про існування неповнолітніх, переміщених з України, без будь-кого з рідних або дорослих, Головне управління у справах дітей, сім'ї та сприяння народжуваності забезпечує їх невідкладний прийом у центрі захисту неповнолітніх або в визначеній сім'ї, яка буде визначена, і відкривається справа захисту для оцінювання вжиття відповідного заходу захисту.

У тих випадках наявності груп братів чи сестер, перевага надається можливості їх подальшого проживання разом.

2. Відкриття та розгляд справи:

При початковій співбесіді в Відділі захисту з неповнолітнім увага приділяється на отримання інформації про його сім'ю та наявність в Іспанії людей, які через сімейні зв'язки або спорідненість можуть бути відповідальними за опіку для нього.

3. Вжиття заходу захисту

В разі вжиття заходу захисту цих неповнолітніх осіб, цей захід може бути здійснений в сім'ї або інтернаті, при цьому завжди перевага надається прийому в сім'ї.

Після розгляду справи захисту і перевірки документації, яку дитина або підліток може мати при собі, проголошується безпорадність, приймається захід захисту і відбувається його здійснення відповідно до критеріїв, встановлених у статті

. 16 Директиви 2001/55/ЄС Ради від 20 липня 2001 року про мінімальні норми надання тимчасового захисту в разі масового припливу переміщених осіб та Конституційного закону 1/1996 від 15 січня про юридичний захист неповнолітніх, та сповіщається про це прокуратуру та батьків, коли це стане можливо.

4. Пропозиції сімей:

Стосовно сімей, що пропонують приймання неповнолітніх переміщених осіб з України, беруться до уваги такі критерії:

а) Встановлюється такий порядок пріоритету пропозицій:

- Сім'ї з українським громадянством або які володіють цією мовою з попереднім досвідом тимчасового догляду за українськими неповнолітніми.
- Сім'ї, включені до переліку сімей об'єднань, які займаються тимчасовим перебуванням на канікулах українських неповнолітніх.
- Сім'ї з декларацією про придатність для приймання в сім'ї.

- Сім'ї, які брали участь у програмі «Учбовий рік у сім'ї».
- Сім'ї, які брали участь у програмі «Канікули в сім'ї».
- Сім'ї, які попередньо мали контакт з прийманням, наприклад, люди, які приймали в сім'ї кілька років тому. У такому випадку, оцінюється попередній досвід сім'ї, а також її нинішня ситуація відносно нового прийому.

б) У випадках дітей віком від 0 до 6 років перевага віддається екстремому прийому, бажано через сім'ї, які є в розпорядженні асоціацій, що займаються тимчасовим перебуванням українських неповнолітніх в Іспанії. Такі сім'ї мають попередній досвід, спеціалізовані та обізнані з українськими неповнолітніми (мова, потреби тощо ...), при цьому можливість забезпечити сімейне середовище, близьке до їхньої культури, на додаток до спільного проживання з іншими українськими сім'ями, з якими вони підтримують стосунки..

5. Інформаційні зустрічі, навчання та оцінювання:

Інформаційні зустрічі, навчання та оцінювання відбуваються відповідно до терміновості та необхідності приймання переміщених неповнолітніх, завжди за забезпечення належного нагляду за своїми можливостями та доступністю для тимчасового прийому неповнолітнього в ситуації безпорадності та відповідно до Конституційного закону 1/1996 від 10 січня про юридичний захист неповнолітніх та Закону 6/1995 від 28 березня про гарантії та права дітей та підлітків Спільноти Мадрид.

6. Призначення сім'ї неповнолітній особі:

Після того, як сім'ї оцінені та визначена їх придатність, адаптована до ситуації терміновості та необхідності прийому неповнолітніх переміщених осіб Комісією з опіки над неповнолітніми Головного управління у справах дітей, сім'ї та сприяння народжуваності, відбувається призначення та добір сімей відповідно до їх пропозиції та потреб та особливостей неповнолітніх, які потребують захисту.

7. Договір про тимчасовий прийом

Після призначення неповнолітньої особи Комісія з опіки над неповнолітніми дозволяє її перебування в прийомній сім'ї на підставі постанови та відповідного дозволу на перебування, при цьому підписується відповідний договір тимчасового прийому.

8. Моніторинг тимчасових прийомних сімей

Технічна команда програми тимчасового прийому Головного управління у справах дітей, сім'ї та сприяння народжуваності здійснює моніторинг тимчасових прийомних сімей, оформлених у співпраці з асоціаціями з досвідом управління тимчасовим перебуванням українських дітей та підлітків.

9. Неповнолітні особи в центрах захисту

Здійснюється спеціальний моніторинг щодо неповнолітніх переміщених осіб, які залишаються в центрах захисту неповнолітніх в Спільноті Мадрид, при цьому перевага надається їх інтеграції та контактам зі своїми сім'ями.

ДЕВ'ЯТЕ. Набуття чинності та оновлення Протоколу

Цей Протокол набирає чинності з дня його прийняття і підлягає перегляду залежно від розвитку подій кризи, що виникла внаслідок воєнного конфлікту.

У Мадриді у день підписання:

**ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР У СПРАВАХ ДІТЕЙ, СІМ'Ї ТА
СПРИЯННЯ НАРОДЖУВАНOSTI**

Підпис: Альберто Сан Хуан Льоренте